

О.І. ЦАРЮК, начальник управління ветеринарної медицини
Чаплинський район Херсонської обл.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ОЗДОРОВЧІ ЗАХОДИ ЩОДО ЛІКВІДАЦІЇ ІНФЕКЦІЙНОГО ЕПІДИДИМИТУ БАРАНІВ В ДПДГ «АСКАНІЯ-НОВА»

Інфекційний епідидиміт баранів – хронічна інфекційна хвороба овець, яка супроводжується різного ступеня проліферативним запаленням і атрофією сім'яників і придатків у баранів, частковою або повною втратою їх репродуктивної функції, а у вівцематок – абортми, народженням мертвого, нежиттєздатного приплоду та безпліддям. Як наслідок знижується відтворювальна функція баранів і вівцематок за рахунок вибуття зі стада цінних у племінному відношенні тварин. Інфекція спричиняє значні економічні збитки. Проведення ветеринарно-санітарних і господарських заходів щодо ліквідації хвороби вимагає додаткових витрат.

У 2002 р. Інститутом експериментальної і клінічної ветеринарної медицини УААН було встановлено захворювання овець на інфекційний епідидиміт у ДПДГ «Асканія-Нова». Вперше цю хворобу зареєстрували в господарстві у 1970 р.

З метою вивчення збудника й уточнення діагнозу наукові працівники ННЦ «ІЕКВМ» УААН провели в господарстві епізоотологічний експеримент – упродовж усього періоду утримання тварин регулярно велися серологічні дослідження на інфекційний епідидиміт.

За час ізолюваного утримання вівцематок результати цих серологічних досліджень були різними: здебільшого з бруцелаовісним антигеном та РТЗК реєстрували сумнівні результати, інколи – позитивні, але частіше, впродовж декількох місяців, – негативні.

При таких нестійких результатах серологічних реакцій на бруцелаовісний антиген виникло запитання: чи здатні вівцематки після тривалого ізолюваного утримання передавати збудника баранам-плідникам?

Після закінчення епізоотологічного експерименту було зроблено

такий висновок: виявлені патологічні зміни на тлі результатів серологічних досліджень свідчать про ураження тварин інфекційним епідидимітом. Вівцематки здатні передавати збудника баранам-плідникам, оскільки, на відміну від баранів, у більшості з них через 3–4 місяці настає самостійне одужання, проте збудник залишається в організмі впродовж 2–3 років і навіть довше.

Занесення *Brucella ovis* у вільні від цієї інфекції господарства відбувається під час завезення інфікованих племінних баранів, а також змішування благополучних і неблагополучних отар на пасовищах і в місцях водопою. В отарних баранів збудник інфекції передається при спільному утриманні. Не виключається можливість перезараження овець збудником інфекційного епідидиміту від мишоподібних та інших гризунів, які є постійним стійким резервуаром цієї інфекції.

Хвороба вирізняється тим, що після припинення використання хворих баранів для запліднення овець інфекція в маточних отарах зменшується. Вівцематки в таких отарах часто не реагують за РТЗК з овівним антигеном, не простежується й клінічних проявів хвороби, але серед народженого молодняка навіть у декількох поколіннях з'являються барани, які реагують за РТЗК, та клінічно хворі.

У зв'язку з цим хотілось би зазначити, що в баранів і вівцематок неоднаково проявляються специфічні антитіла в крові після інфікування їх збудником. Зокрема в баранів проявляється тропізм *Brucella ovis* до придатка сім'яника, де збудник знаходить оптимальні умови для життєдіяльності й перебуває у незмінному стані.

У самиць навпаки – тропізм до плаценти й плідних оболонок, де й виникають патологічні зміни. Незважаючи на зараження вівцематок, у парувальну кампанію (2–3 місяці) лише незначна їх кількість реагує за РТЗК з типовим овівним антигеном.

Під час парувальної кампанії хвороба у вівцематок має переліг у вигляді ензоотичних спа-

лахів, у баранчиків 10–15-місячного віку – спорадично. Для епізоотичного процесу епідидиміту баранів характерні стаціонарність, дуже повільне поширення інфекції, відсутність сезонності й періодичності.

Основним фактором перенесення збудника слугує інфікована сперма хворого барана впродовж 2–3 років і сеча. В овець це абортівані плоди, плодові оболонки й післяродові виділення.

Вияв хвороби залежить від віку, статі тварини, наявності вагітності, місця проникнення збудника в організм, його вірулентності, а також від стійкості організму. Зазвичай збудник, потрапивши в організм, розвивається спочатку в місцях проникнення та в найближчих лімфатичних вузлах (стадія адаптації й регіонарної інфекції). Через 7–10 днів і більше, залежно від вищезазначених факторів, збудник, долаючи лімфатичний бар'єр, потрапляє до паренхіматозних органів і розноситься по всьому організму (стадія генералізованої інфекції).

Інфекційний епідидиміт баранів потребує диференціації від заразних і незаразних хвороб, таких як бруцельоз, диплококова інфекція, псевдотуберкульоз, сальмонельоз, кампілобактеріоз, лістеріоз, хламідіоз, отруєння й травматичний епідидиміт.

У системі заходів боротьби проти інфекційного епідидиміту баранів важливе значення має клінічне обстеження (пальпація сім'яних залоз та їх придатків) і серологічне дослідження (РІД, РТЗК, РЗК, ІФА) зразків крові всіх баранів-плідників, а також мікроскопічні, бактеріологічні й геномолулярні (ПЛР) дослідження еякулятів під час розробки баранів-плідників.

Основний метод оздоровлення від цієї хвороби – своєчасне серологічне дослідження за РТЗК, РЗК, РІД або ІФА, ізоляція і забій реагуючих баранів-плідників та вівцематок з приплодом, а також ветеринарно-санітарні роботи – дезінфекція, дезінсекція, дератизація. Саме такими заходами вівцеферма ДПДГ «Асканія-Нова» була оздоровлена від інфекційного епідидиміту.

Найпоширеніша помилка, яка ускладнює профілактику інфекційного епідидиміту баранів, – недотримання вимог щодо формування статеві-вікових груп, а саме змішування баранів-плідників з ремонтним молодняком або з іншими групами.

Дуже часто вівчарі не дотримуються гігієни під час розробки баранів-плідників, особливо в парувальну кампанію. Під час вибору вівцематок в охоті часто вводять баранів-пробників без фартухів, а потім з'єднують їх з баранами-плідниками в одну групу. Велике значення має докриття вівцематок баранами-плідниками після закінчення парувальної кампанії – саме цей технологічний момент несе в собі особливу небезпеку й потребує особливого контролю.

При складанні плану протиепізоотичних заходів щодо заразних хвороб тварин на поточний рік обов'язково слід планувати серологічне дослідження сироваток крові від овець на інфекційний епідидиміт. ☉

ПрАТ "Реагент"

- це вітчизняні ветеринарні препарати на основі:

Гентаміцину

Енрофлоксацину

Тилозину

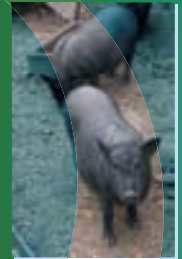
Левамізолу

Альбендазолу

Івермектину

Окситоцину

Вітамінів А, D₃, Е, F...

...а також понад 250 найменувань ветеринарних препаратів відомих виробників!

ПрАТ "Реагент"

- це набори хімреактивів для ветсанекспертизи продуктів харчування:

- молока та молочних продуктів;

- м'яса;

- продуктів рослинного походження;

- фарби для мікроскопії мазків;

- набір для визначення трихінельозу в м'ясі;

- фарба для клеймування м'яса.

49019, Дніпропетровськ,
вул. Ударників, 27
Тел./факс (056) 370-38-67
Тел. (056) 372-35-57
Ліцензія АВ 541557 від 21.10.2010

ПрАТ "Реагент"

- це європейська якість та українські ціни!